

BORBA

Maribor, 28. julija 1933 Leto I. Posamezna številka Din 1.50 // Velja na mesec po pošti dostavljen Din 6.—, za inozemstvo Din 10.— // Uredništvo in uprava: Narodni dom Stev. 9
Telefon 29-70 // Poštni čekovni račun 15.546 // Izhaja vsak petek // Oglasi po tarifi

Nacionalizem in komunizem

Nacionalizem in komunizem sta pokreta, ki pretresata vso Evropo. O nacionalizmu in komunizmu razpravljajo resno vsi politiki, o njiju piše svetovno dnevno časopisje, o nacionalizmu in komunizmu govori danes ves svet. Nikjer pa se oblike obeh niso pokazale tako ostro kakor prav v Nemčiji, kjer je v zadnjem času stopil v ospredje življenja nacionalizem.

V Nemčiji sta zaplesala smrtni ples dva popolnoma si nasprotujoča, dva sovražna si pokreta: Nacionalizem in komunizem. Predigra tej srditi borbi je bil nemški parlament, v katerem je štiri dni pred zadnjimi volitvami izbruhnil požar. Nekateri trde, da so oženj podtaknili nemški agenti moskovskih rdečih satrap iz maščevanja nad nacionalisti, po mišljenju nasprotnikov pa je zanetil požar Hitler sam, da bi bil bolj opravičen napovedati boj rdečemu zmagu.

Predno se lotimo nacionalnega pokreta, ne smemo prezreti nedavne preteklosti in naglih političnih sprememb v Nemčiji, kjer so v kratkem času, kakor na filmskem platnu sledile vlada vladi. Brüninga je pognal Papen, njega je pahnili s predsedniškega stola general Schleicher, ki mu je stopal po ostrogah Hitler, človek nizke kulture, omejenega znanja, toda splošne in posebne popularnosti, kakor pravi, Hitler, ki je prisilil Hindenburga na prevrat, ki ga je izvršil vestno, hitro in uspešno.

Nekateri namigavajo, da je stremel Hitler za tem, da je iztrgal Nemčijo iz komunističnega objema in, da mu bo zato nekoč hvaležna vsa Evropa. Drugi pa so mnenja, da Hitlerjev nacionalizem ni bil naperjen toliko proti komunizmu, kolikor proti evropskemu miru in mirovnim pogodbam in, da se je pričela v Nemčiji epoha tretjega cesarstva s Hitlerjem na čelu.

Nedvomno je, da so zadnji dogodki v Nemčiji razburkali vso Evropo. Nacionalizem, kateremu so še pred vojno odrekli možnost življenja, je planil v Nemčiji z nepremagljivo življenjsko silo na plan. Nacionalizem ruši danes temelje internacionalizmu, ruši stebre nekdanje tako močnejše socialne demokracije, in ni več daleč čas, ko bo nadvladal vse, kar se mu skuša še danes upirati. Vehementno prodiranje nacionalizma, ki lomi vse, kar se mu zoperstavlja, je popolnoma naravno. Njegova moč izhaja iz prirodnih razlik med posameznimi rasami iz izrazite in naravne čustvenosti. Nacionalizem ni umstven pojav, kakor je to socializem, ki je izraz gotovih stremeljenj. Vendar pa je razlika med čustvenim prirodnim in imperialističnim nacionalizmom, ki pretresa Nemčijo.

Značilno je, da je zasedel vladarski prestol nacionalizem v Nemčiji, torej v tisti državi, kjer se je še pred kratkim najspešnejše razvijal komu-

nizem. Nemčija je bila razerana njiva, kjer so moskovski rdeči emisariji sejali in je njihovo seme šlo še pred kratkim bogato v klasje. Po polomu socialne demokracije, ki je gospodovala v Nemčiji dolgi trinaest let, so pričeli dvigati poleg komunističnih elementov svoje glave tudi nacionalisti. Prerojeni in na novo poživljeni nacionalizem je objel nemško družino in šolo, časnikarstvo in književnost, meščanske in proletarske sloje ter visokošolsko omladino. Nalik razdraženim morskim valovom se je pričel zaganjati ob narod. Kdor se mu je upiral, je bil sovražnik naroda in države. Nacionalisti so pričeli naglašati, da je usoda velikega nemškega naroda na robu propada in, da je nujna potreba dati komunizmu protistrupa. Duh nacionalizma, ki je šel v boj pod načelnimi gesli: »ljubezen do domovine in socialna pravičnost«, je slutil veliko bolj pretečo nevarnost, kakor pa socialna demokracija, ki ga je nekaj časa mirno prenašala, dokler se ni njej in komunizmu postavil po robu. Še popreje so vse nemške vlade podpirale komunistično propagando, dokler niso uvidele, da je nevarnejša kakor versalska in lokarnska pogodba. Nemčija je dolga leta tolerirala Leninove in Stalinove agente in njihovo žilavo in energično propagando. Med tem časom pa je na nasprotni strani raslo nacionalno prepričanje pod težo nirovnih pogodb. Komunistični propagatorji so se trudili na vse mogoče načine, da zrušijo temelje države in, da proglase Nemčijo za cesarstvo tretje internacionale. In tako sta trčila skupaj nacionalizem in komunizem.

Hitler je s svojimi številnimi in temperamentnimi govori ter z žilavo in vztrajno agitacijo dal silen polet nacionalnemu pokretu. On ga je ojačil in mase drve kakor hipnotizirane za njim. Nacionalen pokret v Nemčiji je odločno borben in napadalen. Hitler je sledil Mussoliniju, ki je zamenjal rdeče srajce s črnimi ter tako z odločno gesto iztrgal Italijo iz komunističnega žrela.

Vsi evropski narodi gledajo danes mrzlično in s pesimizmom na nemški nacionalni pokret, ki ni prizanesel niti socialni demokraciji, čeprav je ona ob prevratu obvarovala Nemčijo pred meščansko vojno. Hitler ne prizanaša niti drugi internacionalni in udriha po njej prav tako kakor po komunizmu. Za nas je borba med nacionalizmom in komunizmom poučna in značilna. Nemčija preživlja usodne dneve, ki so prav tako usodni tudi za ostale narode, zlasti pa za nas Jugoslovane, ki smo žrtvovali za našo svobodo in zedinjenost tisoče življenj in potoke krvi.

Hitlerjev pokret bi mogli smatrati za opravičenega, če bi bil obramben. Ker pa je napadalen, lahko postane prav tako škodljiv, razdiralen in za

svetovni mir nevaren, kakor je komunizem. V kolikor je Hitlerjev nacionalizem imperialističen, ga kot takega mi nacionalisti odločno odklanjamo. Ima pa baje Hitler namen urediti državo s pomočjo nacionalizma na socialistični podlagi. Ko se je končala prva etapa nemške revolucije, bi ji morala slediti druga. Zdi se pa, da je nastal neki zastoj in slika Nemčije

je danes meglena. Govorijo o socializmu, ki naj bi bil prikladen za veliko nemško državo, kakor pa izgleda, si Hitler najbrže sam ni popolnoma na jasnem, ali pa je to njegova taktična poteza. Dobre strani brezkompromisnega in ekstremnega nacionalizma nam bo nedvomno pokazala najbližja bodočnost, kakor nam je preteklost živa priča nezmožnosti komunizma.

Polom marksizma

Marksisti doživljajo strašne dneve. V Nemčiji, v svoji rojstni deželi, so izginili takorekoč čez noč. Razdor pa je nastal med njimi tudi v Franciji. Ne gre za takotiko, na tehtnici je vse, ker so dvomili o nauku samem.

Ko govorimo o marksistih, imamo v mislih socialne demokrate, ki si istotako kakor komunisti prisvajajo Marksa. Toda dočim so komunisti za revolucionarno rešitev delavskega vprašanja z uvedbo diktature proletariata, so socialni demokrati za demokracijo in hočejo postopnim in razvojnim putem doseči svoj cilj, socializem, t. j. odpravo zasebne lastnine produkcijskih sredstev, med tem ko komunisti zahtevajo komunizem, ki gre dalje in ne pripušča niti osebne lastnine konzumnih potrebščin. Edina pa sta si socializem in komunizem v tem, da priznavata zgodovinski materializem, t. j. Marksov nauk, po katerem je človek produkt razmer, vse dogajanje pa posledica gospodarskega razvoja in razrednih bojev in ki ideji in morali ne pripisujejo nikakega pomena, dosledno temu tudi ne narodnosti, marveč je na stališču internacionale.

Ta poslednja načela marksizma so doživela svoj polom že leta 1914. Izkazalo se je, da je internacionala pač mogoča teoretično, na papirju, da pa je življenjska sila le v narodnosti. To so v dovoljni meri potrdili nemški »internacionalci« s tem, da so glasovali v parlamentu za vojne kredite in šli navdušeno v boj za Veliko Nemčijo.

Vnovič so pogrešili, ko se jim je po končani vojni nudila prilika, da pokažejo komunistom in ostalemu svetu, da je tudi evoliucijskim in parlamentarnim putem mogoče doseči uresničenje svojih ciljev. Več let so imeli v Nemčiji vso moč v svojih rokah, a v vsem tem času niso niti pomislili na svoj socialistični program, marveč so vodili skoz in skoz buržujsko politiko. Nihče ni imel občutka, da so socialisti na vladi. Mar jim je bila socializacija kapitalističnih podjetij, mar so jim bili ubogi proletarci, glavno

je bilo, da so sami zasedli bogato obloženo mizo. Materialist pač misli samo nase in v tem so socialni demokrati dosledno posnemali kapitaliste. Ali naj se potem čudimo, če jih je nemško delovno ljudstvo zapodilo? Isti proces je v teku tudi v drugih državah, ker marksizmu nihče več ne zaupa.

Pri nas v Jugoslaviji sicer niso nikdar imeli te moči, da bi pokazali, kaj znajo, ker hvala bogu naša zemlja ne prenaša takega »zdravila«, toda že dejstvo samo, da so njihovi voditelji Kristani itd. zasedli mastna vladna mesta, dokazuje, da tudi naši marksisti niso boljši od drugih. In kakor bi jih kdo pogrešal, so sedaj na delu, da obnovijo svojo marksistično internacionalno stranko. Kakor čujemo, so dobili celo migljaj od zgoraj, da to storijo, ker je Jugoslaviji potrebna opozicija, ki ni nikomur nevarna. Nič ne dvomimo o tem, da si bodo stranko ustanovili, da rešijo svoje voditelje in svoja propala podjetja. Uspevala pa ne bo, to jim povemo vnaprej. Marksizem je doigral povsod drugod, celo tam, kjer je nastal, in bi nas svet lahko pomiloval, če bi dopustili, da se židovstvo razpase sedaj pri nas. Kljub vsem storjenim napakam bi se ne veselili poloma marksizma, ker na stvar ne gledamo skozi buržujska očala, če bi vsaj ščitil delavske interese in se boril zanje. Ker pa se je izkazalo drugod in pri nas, da njegovi z materializmom prežeti voditelji niso zmožni požrtvovalnega dela za teptanega proletarca, marveč jim je svet le lastni jaz, moramo marksizem povsod in pri vsaki priliki odločno odklanjati.

Rešitev je v nacionalnem socializmu, ki ne zamejuje idej in morale, ki ne hujška po nepotrebnem sloja proti sloju, da bi v odločilnem trenutku odpovedal, marveč uči požrtvovalnosti in ljubezni do zatiranega delovnega ljudstva, ki se mora osvoboditi kapitalističnega jarma in sicer ne na diktat katerekoli internacionale, marveč na način, ki odgovarja našim jugoslovanskim razmeram in potrebam.

vse naše naročnike, da nam naročnino redno nakazujejo. Vse one, ki so naročnino že poravnali, pa prosimo, naj položnice ne zavržejo, marveč naj jih izroče svojim prijateljem in znancem, da si naroče naše glasilo. »BORBO« vzdržujejo samo naročniki in inserenti. Ona nima posebnih zakonitih fondov, s katerimi bi krila stroške za tisk. Naročnina in inserati so edino sredstvo, s katerim se vzdržuje. Vsak naš zvesti prijatelj se bo odzval naši vladni prošnji in bo storil svojo dolžnost. Storil bo še več, in bo pridobil vsaj še dva nova naročnika.

Uprava »BORBE«

Mariborčani!

Današnja številka »BORBE« smo poslali na ogled nekaterim Mariborčanom. Prosimo vljudno vse, ki so prejeli naše glasilo, da postanejo naši naročniki. One pa, ki ga odklanjajo, vljudno prosimo, da nam »BORBO« zanesljivo vrnejo. Naša uprava bo vse, ki lista ne bodo vrnili, smatrala za naročnike in jim bo list redno pošiljala. — Uprava »BORBE«.

Našim naročnikom

Današnji številki »BORBE« smo priložili čekovne položnice in prosimo

Zadružništvo je naša rešitev

Glavni smoter pri ustvarjanju našega gospodarskega in kulturnega napredka je v tem, da se izognemo zla drugih. Bilo bi nesmiselno, če bi brez potrebe jemali od drugih to, kar je preživeto. Posneti zapadno Evropo bi pomenilo presaditi vse njene probleme in težkoče na našo zemljo.

Na vsem svetu se vodi danes ostra borba med delom in kapitalom. Miliioni brezposelnih poznajo to borbo najbolje. Brezposelnost ne razsaja danes samo med industrijskim delavstvom, ona je kruto in neizprosno posegla tudi med intelektualce in agrarno delavstvo. Države so danes dolžne skrbeti za življenje teh ljudi, ki niso po lastni krivdi izgubili svojega kruha, ki niso sami zakrivali, da so danes brez sredstev ter izročeni na milost in nemilost svoji usodi. Tak je danes položaj na vsem svetu in vprašanje je, kako in kedar se bodo razmere zboljšale. Eno pa je gotovo. Če bodo današnje hude razmere trajale še nekaj časa, se bo ves svet znašel lepega dne pred nevarnimi socialnimi potresi, ki bodo zrahljali in zrušili debelo in močno zidovje kapitalizma.

Brezposelnost zavzema vedno večje število tudi v naši državi. Številke o nezadovoljanju in popuščanju, ki jih periodično objavlja naš Okrožni urad, nas ne smejo prepričati o pojemanju brezposelnosti. To so sezonski pojavi tako pri nas kakor tudi v drugih državah.

Tisoči brezposelnih in lačnih tavajo po mestih, industrijskih centrih, še slabše je na naši deželi. In prav tako številni so tudi vzroki brezposelnosti. Eden najglavnejših bo nedvomno v tem, da smo suženjsko sledili zapadu in pričeli sprejemati njegov individualni ekonomski sistem, ki vodi do pretiranega obogatitja na eni in do obubožanja na drugi strani.

Naša država je agrarna. Naš kmet in podeželan sta silno aktivna in realna. Naš kmet, naš kočar mora biti na svoji zemlji svoj gospodar. Zato bi nikakor ne smelo biti, da si išče naš podeželan danes kruha po mestih in se seli s svoje

grude. Ta človek, ki je preživel mladost na deželi ter leta in leta obdeloval zemljo, se prav težko znajde med zidovjem, med industrijskim delavstvom. In ko izgubi delo, je največji revež, ker si ni prislužil ničesar. Kot nekvalificirani delavec je bil vedno in vsepovsod najslabše plačan. On je bil prvi, ki ga je pričel kapitalist izkoriščati in ga izmozganega postavil na cesto.

Dopustiti pa ne smemo, da bi se na ta način ugonobljalo naše delovno ljudstvo. Ko iščemo lek za ozdravitev teh ran po vsem božjem svetu, pridemo do zaključka, da bo za naše narodno gospodarstvo nedvomno najbolje zdravilo zadružništvo, ki je **zlata sredina med individualizmom in kolektivizmom**. O zadružništvu se v naši državi že leta in leta mnogo govori in piše. Vendar pa se naše zadružništvo še ni povzpelo na tisto stopnjo, da bi moglo vzeti gospodarsko moč kapitalizmu iz rok. Na Češkoslovaškem je zadružništvo zelo močno tudi že v industriji. In prav uspeh zadružnega sistema proizvodnje v Češkoslovaški nam je dokaz, da bi bil ta sistem za nas in našo državo najprikladnejši in bi ob enem odgovarjal duhu časa. Zadružništvo popolnoma izključuje pretirano bogatenje na eni in pretirano obubožanje na drugi strani. Sistem zadružništva zabranjuje in ovira razredne boje, socialne konflikte ter potresljaje.

Zaradi tega je naša dolžnost, da postanemo vsi, ki ljubimo svoj narod in državo, poborniki in delavci na zadružnem polju, če se hočemo v najkrajšem času iznebiti kapitalistov, ki se rede v znoj našega delovnega naroda, ki mu pijejo kri in kopičijo z njegovimi žulji ogromne dobičke. Treba je torej da postanemo vsi navdušeni zadržarji, ker le tako bo zadružništvo postalo to, kar mora biti. Ono mora postati naš nacionalni ideal. Le v zadružništvu je pravi izhod iz današnjega obupnega položaja. Zatorej, zidarji naše boljše bodočnosti, na delo!

Škandalozne razmere v mariborskih tovarnah

Našemu delavstvu se gode po privatnih podjetjih velike krivice. Skoro vsa mariborska industrijska podjetja so v rokah tujerodcev, ki niso naklonjeni našemu narodu in suženjsko postopajo s svojim delavstvom. Pri svojem nizkotnem početju, pri šikaniranju in izkoriščanju našega delavstva so bili ti tujerodci doslej neovirani in se moramo prav čuditi, da jih že ni dosegla roka pravice.

Iz članka, ki ga objavljamo na drugem mestu, je razvidno, kako je plačano delavstvo po tovarnah za svoje trdo in naporno delo. Take mezde ne moremo smatrati za miloščino, ki jo daje bogatin revežu. Znani so primeri zlasti iz Braunove tovarne, ki prednjači, kar se tiče šikaniranja in sramotno nizkega plačevanja svojega delavstva. Zadnji čas je pričelo to podjetje prikrajševati svoje delavstvo s počasnejšim obratovanjem tako, da se delavcu, ki že pri prejšnjem zaslužku ni mogel živeti, pri sedanjem akordnem delu sploh ne bo več splačalo hoditi na delo. Ima pa to podjetje tudi to grdo navado, da odpušča starejše delavce z izgovorom, da je na dnevnem redu redukcija, na drugi strani pa sprejema novo delavstvo. Vsem mogočim šikanam je v Braunovi tovarni izpostavljeno zlasti narodno delavstvo. Inozemska nadmojstra gg. Böhm in Wüntsche, pa tudi drugi, razven nekaj častnih izjem, sramote in ponižujejo naše delavstvo ob vsaki priliki in mu nalagajo visoke denarne kazni.

Nič boljše pa niso razmere v tovarni Zelenka & Co. V higienskem oziru sta omenjeni tovarni skrajno zanemarjeni in bi oblast povsod drugje nedvomno posegla vmes, na ti dve tovarni pa je najbrž pozabila. V omenjenih tovarnah ni predpisanih varnostnih naprav, stranišča pa so skrajno zanemarjena. V Zelenkovi

tovarni so električni kabli prosto položeni po tleh, tako da je delavstvo v stalni nevarnosti za svoje življenje. Tovarniški prostori so brez primerne ventilacije. Prav ti podjetji pa vedno povečavata svoje obrate, nikdar pa pri tem ne mislita na delavstvo in na njegovo zdravje.

Prav tako žalostne so razmere po vseh mariborskih tovarnah v nacionalnem pogledu. Skoro po vseh tovarnah je še danes službeni jezik **izključno nemški**. Ker naše delavstvo po večini ne zna nemškega jezika, je radi tega izpostavljeno raznim nesporazumom, ki mu često škodijo. Naravnost obupen je položaj naših vajencev, ki jih imajo nekatere tovarne. Tako ima na primer **Splošna stavbna družba na Tezmem** zaposlenega kot orodjarskega mojstra nekega P u s c h k a t z a, ki vodi vse inventarne knjige izključno v nemščini. Vajenci, ki so tam zaposleni se poslužujejo samo nemškega naimenovanja za orodje in lepih slovenskih izrazov za vse vrste orodja sploh ne poznajo. To je škandal, ki bi ga po petnajstih letih obstoja naše narodne države ne smelo več biti.

Prav tako je žalostno tudi dejstvo, da poslujejo komisije pri pomočniških preizkušnjah v nemščini. Naša oblast je dolžna, da polaga temu več pažnje in da to po zakonu prepove. Izpiti se morajo opravljati edino le v državnem jeziku! — Kam bo prišla naša mladina, naš obrtniški naraščaj, če se za njega vzgojo ne bo nikdo resno pobrigal. Naš obrtniški naraščaj mora biti vzgojen v narodnem duhu, ker naša bodočnost bo zahtevala od nas slovenskih mojstrov, ki pa jih mariborski, povečini renegatski obrtniki, ne bodo nikdar vzgojili, ker smo mi in naša oblast preveč lojalni, preveč tolerantni.

Brezbrižni smo v tem pogledu mi in naša oblast!

V nacionalnem pogledu so vse mariborske tovarne nemško nacionalne in namenoma postopajo z našim človekom tako, da se čuti ponižanega pred tujerodci, ki ga smatrajo manjvrednim. Delavstvo pa naj se zaveda, da ne bo nihče drugi ko prav Narodno strokovna zveza zahte-

vala od oblasti energičnih ukrepov, da se neznosne in škandalozne razmere v nekaterih tovarnah ukinejo. Le Narodno strokovna zveza bo priborila, ko bo dovolj močna, delavcem one pravice, ki jih imajo kot svobodni in enakopravni državljani. Zato pa je dolžnost slehernega delavca, da takoj vstopi v vrste Narodno strokovne zveze!

Žalostna usoda deložirancev

V zadnjem času se je izvršilo v našem mestu več sodnijskih deložacij in sicer popolnoma na tihem, tako, da nepoučeni tega niti opazili niso, živeči v prijetnem mnenju, da je to zlo za nami s stanovanjskim zakonom vred. Stvar pa je drugačna. Organi mestnega županstva so očitno dobili nalog, da deložirane stranke spravijo kamorkoli pod streho, da ne bodo delale Mariboru sramote na ulici. In zgodilo se je, da so 12 strank, ki so bile deložirane v tekočem mesecu, stlačili pod streho v zasilne barake v Danjkovi ulici in to med druge najemnike tako, da stanujeta sedaj v že itak skromnih stanovanjih, obstoječih iz ene sohe, po dve družini skupaj. Kako se ljudje v teh »bivališčih« počitijo, o tem bomo izpregovorili ob drugi priliki, istotako kakor o postopanju tvrdke Braun, ki je od mestne občine prevzela leta 1929 brezplačno 60 adaptiranih stanovanj v bivših hlevih dragonske vojašnice in sedaj ljudi na prav brezobziren način meče na cesto, prepuščajoč jih v breme mestni občini.

Danes povemo samo to, da se na tak način, kakor zgoraj opisano, zanprej ne bo moglo več reševati vprašanje deložirancev. Prvič radi tega ne, ker v omenjenih barakah, kakor smo informirani, ni več prostora, in drugič, ker tak način reševanja tega važnega problema ni primeren niti iz zdravstvenih niti iz moralnih vidikov. Mi-mo tega pa tudi ni nujno potreben in dostojen za mestno občino mariborsko, ki razpolaga z dovoljnimi denarnimi sredstvi, sicer bi si v sedanjem času ne privoščila luksuza nakupa zgodovinskega gradu.

Kolikor imamo pregleda na stanovanjskem trgu, lahko rečemo, da bo

deložacij čedalje več. Ne toliko radi pomanjkanja stanovanj, kakor radi skrajno nizkih službenih prejemkov delavcev in nameščencev, ki ne zmorejo za današnje razmere skrajno pretiranih najemnin — da o številnih brezposelnih niti ne govorimo. Od kar je mestna občina proti uvidevni in hvalevredni iniciativi g. bana dravske banovine, da se morajo najemnine povsod znižati, iste celo zvišala in s tem dala potuho znamenemu stremljenju hišnih posestnikov, se opaža na celi črti horendno zviševanje najemnin — kaj še, da bi jih kdo znižal in uvaževal banovo zahtevo, ki se prav tako ne upošteva v drugi točki, ki se nanaša na družine z otroki, ki sploh ne morejo dobiti več stanovanja, ker jih povsod odklanjajo.

Hišni gospodarji so trdili, da je vzrok stanovanjske bede stanovanjski zakon. Vlada jih je poslušala in jih popolnoma zadovoljila tako, da smo mi danes menda edina država brez stanovanjske zaščite. Pred kratkim je naša slovanska zaveznica Češkoslovaška še poostrila obstoječo stanovanjsko zaščito. Pri nas pa so stanovanjski najemniki prepuščeni na milost in nemilost hišnih gospodarjev!

Zahtevamo v imenu delavcev in nameščencev, da se mestna občina loti tega vprašanja in omogoči številnim brezstanovancem streho. Do te zahteve smo tem bolj upravičeni, od kar vemo za sklep glede nakupa gradu, ki stane težke milijone. Zakaj bi reševali mrtvo zgodovino Maribora, ko pa je tu mnogo važnejših sodobnih vprašanj, ki se nanašajo na živa bitja ter na številne družine delavcev in nameščencev z nepreskrbljenimi otroci, ki so brez strehe in katerih življenje je ogroženo!

Demagogi

»Delavska Politika« od 27. tm. objavlja pod naslovom »Razbijači delavskega pokreta« vest, v kateri po ovinkih namiguje na nacionaliste v zvezi z nizkimi plačami železničarjev in pri tem hinavsko vabi industrijsko delavstvo v svoje vrste, češ, da imajo pri železničarjih najboljši dokaz, kako se godi delavstvu, ki je organizirano v nacionalnih organizacijah. Da so marksisti izgubili v zadnjem času glavo, nam je razumljivo, da pa so že popolnoma brez uma, to pričuje vest, priobčena v njihovem glasilu.

Marksisti naj se le sprijaznijo s svojo usodo in naj si zapomnijo, da jih je delavstvo spoznalo do jedra in, da prav radi tega zapušča korporativno njihove vrste ne samo pri nas, marveč tudi po vseh drugih državah. Zlasti pri nas ve vsak otrok, da nacionalisti nismo krivi mizernih plač naših železničarjev, marveč, da so v veliki meri današnjega položaja železničarjev in delavstva v obče, krivi marksistični voditelji, ki so imeli dolga leta delavstvo v rokah in se igrali z njegovo usodo, ne, da bi mu znali priboriti njegove pravice. S protidržavno in antinacionalno gonjo so marksisti spravili delavstvo na rob propada. Delavstvo se zaveda, da je njegova rešitev le v nacionalnih organizacijah, ki imajo pošten in resen namen pomagati mu, ne pa kakor marksistične, ki so svoje voditelje spravljale na dobro plačana mesta. Bivši in sedanjí marksistični vodje jedo danes iz polnih korit, delavstvo pa strada in po nekod od lakote umira.

Ves svet se danes prebujá v nacionalizmu. Zato našim marksistom ne pomag nobeno bevskanje več. Delo marksizma je končano. On umira in vse je pri-

pravljeno za njegov pogreb, ki mu ga je pripravil nacionalizem, kateremu je narod in država nad vse in zahteva pravico za vse. Če pa ste gospodje okrog »Delavske Politike« pripravili voditi gonjo proti našemu pokretu bodisi z živo ali pisano besedo, vam to odsvetujemo! Če želite, da zvedo vaši pristaši, delavstvo in javnost, kako so marksistični voditelji ravnali s krvavo prisluženim denarjem delavstva, lahko ustrezemo tudi tej vaši želji.

„Govori slovenski, srbo-hrvatski!“

Apeliramo na mestno občino mariborsko, naj bi izdala posebno okrožnico za mestno elektriško podjetje, v kateri naj bi opozorila nekatere monterje in delavce, da so v naši državi in da je pri mestni občini uradni jezik slovenski ali srbo-hrvatski in, da je treba tako govoriti tudi izven službe. Obenem bi prosili vodstvo elektriškega podjetja, naj posvari monterja Cirila Slano, ki ni narodnim zavednim delavcem preveč naklonjen in včasih spozabi, pa udriha po nacionalistihi. Še bolj žalostne pa so razmere v nacionalnem pogledu pri mestnem gradbenem uradu. Uverjeni smo, da je mestna občina strogo nacionalna, kar biti mora in, da bo to zahtevala tudi od svojih uslužbencev.

Villa Margaretha

Napis na vili v Tomšičevi ulici »Villa Margerethe« je zelo izzivalen. Gospod ravnatelj Lešnik, zamenjajte ga z lepim slovenskim napisom. »Marieta«

DOMA IN NA TUJEM

Našim rudariem na pomoč!

Jugoslavija je bogata država, kjer se vsega v izobilju producira. Tolikšne so zaloge, da pri sedanjih razmerah ne bi bilo čudno, ako bi se pojavila novica, da so žitni magnati radi stalnosti cen uničili toliko in toliko vagonov živil. In ko čitaš dnevno časopisje, v katerih mrgoli poročil o proslavah in manifestacijah, na katerih ogromne mase naroda navdušeno odobravajo to ali ono politično smer, se nepoznavalcu razmer zdi, da živimo v šlarafiji. Toda

Tam v Posavju, v dolinah črnega zlata, tam v največjem delavskem centru Jugoslavije, pa se odigrava drama, kakršno ne pozna zgodovina domačega rudarja. Bagerji počivajo, vzpenjače mirujejo, labudja pesem krampa je utihnila. Po ulicah srečaš sestradane obraze, pred sajestimi hišicami sede blede matere, držeč v naročju otroke, v katerih že v rani mladosti gomazi prokletstvo krivične družbe. V naraščaju mlade Jugoslavije se je vgnezdila jetika, ki neusmiljeno razkaja nedolžna telesa bodoče generacije. Taka je slika v Trbovljah in v sosednjih revirjih.

Briga za te nesrečneže obstoja v tem, da se sestavljajo komisije, ki naj rešujejo problem, ki leži na dlani. Najdejo se ušmisljena srca, ki hočejo s prostovoljnimi prispevki, nabranimi med obubožanim narodom, podaljšati življenje radi krize na smrt obsojenim sodržavljanom. Smešno lahko trdimo, da je tako reševanje problema zavestno igračkanje s tisoči in

tisoči pridnih in dobrih Jugoslovancov, ki so na milost in nemilost izpostavljeni molohu-kapitalizmu.

Naša dolžnost je, da kot nacionalisti in patrioti ter borci za srečno in zadovoljno Jugoslavijo javno povečmo, kje je treba iskati vzroke današnji bedi. Gospodarski liberalizem s svojim pohlepom po profitu je oni nesrečni faktor, ki razjede temelje naše mile domovine. Zato zahtevamo, da država prevzame kontrolo nad profitom, da država regulira produkcijo in prevzame regulacijo odnošajev med delom in kapitalom. Država je tudi dolžna, da maksimira minimalne mezde, ki morajo biti v skladu s cenami živil in drugih potrebščin. Država je tudi dolžna poskrbeti za to, da bo prisilila Trboveljsko premogokopno družbo in njene delničarje, ki so pred nastopom krize pobesali masne dobičke, da v dobi krize iz svojih rezerv vzdržuje vstvaritelje tega bogastva.

Igrati vlogo ptičja noja bi pomenilo, da si zakrivamo oči pred dejstvi, ki so glavna ovira za odpravo zla, ki danes tare najširše plasti našega naroda. Mi, ki ljubimo to državo in ki smo pripravljeni za njo doprinesiti žrtve, pravimo, da so potrebni zaščitni zakoni zoper elemente, ki hočejo vstvariti nered in sejati razkrajne tendence, toda s polno pravico tudi zahtevamo, da se ta zakonska moč razširi na osebe, ki v svoji dobičkarški brezmejnosti vstvarjajo ognjišča antidelavstvenemu pokretu.

Rooseveltova spomenica

Predsednik Združenih ameriških držav si prizadeva, da bi pridobil ameriške kapitaliste za svoj načrt, po katerem naj bi se mezde delavstva zvišale in istočasno znižal delovni čas. Izdal je te dni spomenico, v kateri pravi in naglašja med drugim, da se je Amerika v zadnjih štirih letih pogreznila v gospodarski pekel in da se sedaj zopet dviga iz njega. Če bi se delodajalci zedinili za določitev enakih ustreznih mezd in enakega pri-merne delovnega časa za svoje delavstvo in nameščenstvo, bi jim višje mezde in krajši delovni čas nikakor ne mogli škodovati. S tem problemom je prizadeta temeljna ideja družbe in vsega naroda. Narod ne bo živel dobro, če bo živel dobro samo privilegirana polovica. Ob koncu je omenil še inflacijo, ki bi gotovo olajšala gospodarski položaj. Šel je

Roosevelt še dalje in je napovedal celo prisilne naredbe vlade, če ne bi podjetniki - kapitalisti upoštevali delovnega načrta, ki določa tudi odpravo dela otrok. Tudi je po radiu pozval vsakega delavca, naj mu brzojavno sporoči, če je pripravljen pristopiti k njegovemu načrtu. Če bo Rooseveltova spomenica našla odziv, in če se bo uresničil njegov načrt, po katerem hoče in nameravati izlečiti današnjo gospodarsko krizo, bodo po tem načrtu morale seči tudi druge države. Po Rooseveltovem načrtu bi bil delavstvu in nameščenstvu zagotovljen eksistenčni minimum. Na ta način bi se zvišala kupna moč, z njo konzum s konzumom pa produkcija. Prizadeti bi bili edinele kapitalisti, ker bi bili prikrajšani pri ogromnih čistih dobičkih.

Rim in Berlin

Po kratkih pogajanjih je prišlo te dni v Vatikanskem mestu do podpisa nemškega konkordata med Rimom in Hitlerjevo Nemčijo. Rim in Berlin sta podpisala slovesno pogodbo, po kateri naj bi se prijateljski odnosi med sv. Stolicco in Berlinom utrdili in trajno uredili. Politični krogi pripisujejo temu dogodku veliko važnost in je vest o podpisu nemškega konkordata vzbudila najrazličnejše komentarje. Nekateri so mnenja, da je Hitler sledil Mussoliniju in da je to njegova politična taktična poteza, cerkveni krogi pa računajo s Hitlerjevo pošteno voljo, ki je nedvomno potrebna za izvedbo 34 členov vsebujočega konkordata. Dejstvo pa je, da politični krogi tako obsežnega in svobodnega konkordata med takorekoč protestantsko Nemčijo in Rimom niso pričakovali. Nemška država priznava katoliški cerkvi popolno svobodo na znotraj in zunaj. Priznava ji pravico, da v okviru za vse veljavne zakone sama svoje lastne zadeve svobodno urejuje in opravlja ter, da v okviru svoje pristojnosti izdaje zakone in naredbe, ki imajo obvezno moč za njene člane. Katoliški duhovniki v Nemčiji bodo uživali pri izvrševanju svoje službe popolno svobodo in isto državno zaščito kot jo uživajo državni uradniki. Prav tako so svobodni tudi redovniki in jih država ne sme ovirati v njihovem delovanju. Vse katoliške bogoslovne fakultete morajo ostati neokrnjene.

Katoliška cerkev v Nemčiji ima pravico v svrhu vzgoje duhovniškega naraščaja ustanavljati posebne institucije. Katoliški veronauk je na vseh osnovnih,

strokovnih, srednjih in višjih šolah redno predmet in morajo ostati vse dosedanje verske šole neokrnjene. Narodne manjšine, ki prebivajo v nemški državi imajo pravico pri bogoslužju uporabljati svoj materni jezik. Katoliška društva izključno verskih, kulturnih in dobrodelnih nabožnost, bodo uživala popolno državno zaščito. Z ozirom na posebne razmere v Nemčiji je izdala sv. Stolica posebne odredbe, po katerih ne bodo mogli duhovniki in redovniki sodelovati in pripadati političnim strankam. Isto velja sporazumno z nemško vlado tudi za ostale oznanjevalce ver v Nemčiji. S konkordatom je torej zagotovljen katoliški cerkvi v Nemčiji nemoten verski razvoj in delovanje.

TUDI LONDONI NI RODIL USPEHOV.

Londonska svetovna gospodarska konferenca v katero je stavil ves svet velike upe za rešitev splošne težke krize, zaradi nasprotujočih si mnenj ameriških in evropskih politikov, ter narodnih gospodarstvenikov ni rodila prav nobenih pričakovanih uspehov. Konferenca je bila odgodena v težki atmosferi, v tem času pa bodo delovali le odbori katerih delo pa za splošni gospodarski položaj sveta nima pravega pomena.

Širite „BORBO“!

Pridobivajte ii novih naročnikov!

NARODNA SKUPŠČINA NA POČITNICAH.

Letošnje poletno zasedanje naše narodne skupščine je bilo predvčerajšnjim zaključeno. Na zasedanju je skupščina sprejela več mednarodnih trgovinskih pogodb in predlog novega zakona o verskem pouku na osnovnih in srednjih šolah. Člani narodne skupščine in senatorji so se včeraj podali na počitnice, ki bodo trajale do jesenskega zasedanja.

BREZUSPEŠNO HENDERSONOVO ROMANJE.

Predsednik razorožitvene konference Artur Henderson je zadnje dni romal po političnih evropskih centrih, kjer si je posvetoval z vodilnimi politikami o omejitvi in redukciji splošne oborožitve. Zdi se pa, da je romal zastoj in da ni dosegel zaželenega uspeha in da tudi bodoča razorožitvena konferenca ne bo uspešna. Evropi mir še ne bo tako kmalu zasigu-

NAŠ POKRET

Zadnji čas smo zasledili nekatere marksiste, ki trosijo po mestu in med delavstvom vesti, da je naša organizacija »čičarska«, ki ima namen prodati delavstvo Italiji.

Pozivamo pokretaše, da vsakega, ki razširja te govorice, ki so že same po sebi tako smešne in podle, da jim menda ne more nasesti nobeden pokretaš, takoj prijavijo našemu tajništvu ali pa našim zaupnikom, da bomo s temi ljudmi obračunali pred sodiščem.

Zaenkrat se je ujel neki Karl Pipenbacher, tkalec, zaposlen pri Hutterju, proti kateremu smo vložili tožbo.

Za marksiste je pa žalostno dejstvo, da se morajo posluževati tako smešnih trditvev, da bi delavstvo odbili od narodne strokovne organizacije. Vendar pa jim tudi to ne bo pomagalo, kajti delavstvo je prepričano in je uvidelo, da mu marksistične organizacije niso v vseh dolgih letih ničesar pomagale in ve prav dobro, da so znali le nekaterim svojim ljubljenskemu postreči z mastno plačanimi mesti, kjer se še sedaj grejejo, za delavstvo pa niso storili ničesar.

Marksisti, pomnite, da vam je odklenkalo in da je vašega slepomišljenja konec. Tisti marksisti pa, ki se še grejejo na mastnih službenih mestih, pa naj se le pripravijo, ker je blizu čas, ko bo treba odriniti in prepustiti ta mesta ljudem, ki bodo svoje dolžnosti izpolnjevali le v prid delavstva in nameščenstva!

Maribor

Preteklo soboto in nedeljo je NSZ v Mariboru zopet priredila dva sestanka. Delavstvo je na teh sestankih ponovno dokazalo, da mu ni vseeno, kako se z njim postopa in da si hoče s pomočjo močne organizacije priboriti svoje pravice. In priborilo si jih bo, ako se bo složno združilo okrog nas, okrog naše zastave, ki vihra v boju za delavske pravice. Kakor vsi dosedanja sestanka, sta tudi omenjena sestanka uspela nad vse sijajno. Delavstvo se jih je udeležilo v tako velikem številu, da je bila zadrega za prostore. — Na sobotnem sestanku, ki je bil v gostilni »Pri Slavčku«, se je zbralo delavstvo iz tovarne Braun. Sestanku je predsedoval tov. Silič, govorila pa sta tov. Vojska in inž. Gruden. Oba govornika sta v živih besedah orisala obupen položaj delavstva in jasno pokazala tudi na krivce, ki so zakrivali vso nesrečo. Največji del krivde nosijo marksisti, ki so prekrizanih rok gledali vse to propadanje. Delavstvu so bili dobri samo do takrat, da jim je pomagalo do mastnih stolčkov in plač. Sedaj, ko so se usidrali, jim je vseeno, kako je z delavstvom. — Zbrani so živahno pritrjevali izvajanjem in so z burnimi protesti dali duška svojemu opravičenemu ogorčenju. V nedeljo dopoldne pa je bil sestanek za delavstvo iz tovarne Zelenka. Vršil se je v gostilni »Tržaški dvor« in ga je delavstvo obiskalo polnoštevilno. Na sestanku je govoril tov. Vojska. Določili so se važni sklepi, o katerih pa bomo spregovorili v prihodnji številki našega lista.

Ptuj

Naša »Borba« in naš nacionalni pokret sta razgibala delavstvo in nameščenstvo tudi v Ptuj. Med delavci in nameščenci je živo zanimanje za pokret in njegovo glasilo, tako da je bil na zahtevo nacionalnih železničarjev preteklo nedeljo dopoldne ob deveti uri članski sestanek UJNZB v Brenčičevi gostilni, ki se ga je udeležilo okrog sto nacionalnih železničarjev. Sestanku je predsedoval predsednik ptujske organizacije tov. Delpin, ki je uvodoma toplo pozdravil vse navzoče, zlasti tov. Rudolfa Tumpeja iz Maribora in naglasil nujno potrebo poživljenega nacionalnega pokreta in odločne borbe za socialno pravičnost. Nato je navzočim v enournem referatu tov. Tumpej orisal delo organizacije in razvil program bodočega nacionalnega in socialnega dela. Omenil je med drugim številne krivice, ki se gode našim železničarjem zlasti pa delavcem, ki so na robu prepada, krivice, ki jih mora prenašati ostalo nacionalno delavstvo in nameščenstvo, za katerega nimajo kapitalisti

srca in ga tudi zakon vse premalo ali nič ne ščiti. Navzoči so z velikim zanimanjem sledili referatu tov. Tumpeja in ga večkrat med govorom prekinjali z živahnim odobravanjem. Polni novih upov v izboljšanje in prepričani, da je njih rešitev edino le v nacionalnem pokretu, ki se brezkompromisno bori za socialne pravice delavca in nameščenca so odhajali s sestanka z željo, naj bi bil sličen sestanek kaj kmalu zopet. Postojanka marksistov v Ptuj je padla. Delavstvo obrača hrbet delavskim laži voditeljem in korporativno stopa v nacionalne borbene vrste. — V kratkem bo v Ptuj sešatek na željo industrijskega delavstva in ostalega nameščenstva, ki prav tako težko čaka na rešitev in je pripravljeno solidarno stopiti v boj za socialno pravičnost. Delavci in nameščenci pridno segajte po vašem glasilu »Borbi«, pridno agitirajte zanjo in ji pridobivajte novih naročnikov!

Sladki vrh

V našem Sladkem vrhu obstoja tovarna lepenke in papirja že nad petdeset let. Do prevrata so proizvajali v tej tovarni poleg lepenke tudi nemurske delavce. Do prevrata je bila v tovarni slovenska govorica strogo prepovedana in če si je slovenski delavec le drznil spregovoriti slovenski, že je slišal grdo psovko »Windischer Hund«, ali pa je sploh bil odslovljen. Delavci so bili in jih je še danes nekaj organiziranih pri bivši socialno-demokratski stranki, ki je bila internacionalna, to se pravi, da ji je bil vsak delavec dober, samo slovenski ne. Še danes imamo v tej tovarni predelavce, domače in inozemske, ki se jim ne zdi vredno, da bi se naučili našega jezika. Zato pa imajo tem rajši naše dinarje in tem rajši jedo naš kruh. Priporočali bi tem predelavcem, da je skrajni čas, da prično spoštovati naš jezik in našo državo. Če pogledamo v tovarne onstran meje, kjer bi ne mogel služiti kruha človek, ki ne bi obvladal njihovega jezika, nas vse to silijo, da tudi mi odločno zahtevamo, da se po naših tovarnah uvede slovenski jezik kot uradni jezik. Delavci, segajte pridno po »Borbi«, ki se bori za vas v narodnem in socialnem oziru!

Predor Lajtersberg

Mariborsko progovno sekcijo državnih železnic opozarjamo, da »Lajtersberga« ni več, marveč, da je dobila sosedna mariborske občine že pred leti lepo ime Košaki. To bi morala upoštevati tudi progovna sekcija ter zamenjati izživalen napis pri predoru s pravilnim: »Košaki predor«.

Predstavniki in izdajatelji: Tone Bajt, predsednik Narodno-strokovne zveze v Mariboru. Urejuje in odgovarja Rudolf Germ v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik ravnatelj Stanko Detela v Mariboru.